

LIETUVOS RESPUBLIKOS
TABAKO, TABAKO GAMINIŲ IR SU JAIS SUSIJUSIŲ GAMINIŲ KONTROLĖS
ĮSTATYMO NR. I-1143 2, 9, 9², 9³, 9¹⁰, 9¹¹, 14, 14¹, 16, 18, 25 ir 26 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Tabako vartojimo epidemija yra viena didžiausių visuomenės sveikatos grėsmių pasaulyje. Remiantis Pasaulio sveikatos organizacijos (toliau – PSO) duomenimis, kasmet visame pasaulyje nuo rūkymo sukeltų ligų miršta daugiau kaip 8 mln. žmonių. Nors dažnai tabako sukeltos ligos pasireiškia tik po kelių dešimtmečių, pastebima tendencija, kad susirgusiųjų dėl rūkymo amžius jaunėja. Akivaizdu, kad tai vyksta todėl, kad pradeda rūkyti vis jaunesni žmonės. PSO konstatuoja, kad aštuoni iš dešimties rūkančiųjų pradeda vartoti tabaką būdami paaugliai. Vadovaujantis 2015 m. Alkoholio ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų tyrimo Europos mokyklose (ESPAD tyrimas) išvadomis, kitų Europos šalių kontekste Lietuva pirmąja pagal mokinių, kurie 13 m. ir jaunesni surūkė pirmąją cigaretę, skaičių. Remiantis naujausio Lietuvoje atlikto tarptautinio mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos tyrimo (HBSC) rezultatais, elektroninių cigarečių vartojimo paplitimas tarp nepilnamečių Lietuvoje didėja (HBSC tyrimo rezultatais, kad „mėgino rūkyti elektroninių cigarečių savo gyvenime“ 2014 m. pažymėjo 26 proc. apklaustų nepilnamečių, 2018 m. – net 38,6 proc. apklaustų nepilnamečių; kad „rūkė elektronines cigaretes per pastarąsias 30 d.“ 2014 m. pažymėjo 11,7 proc. apklaustų nepilnamečių, 2018 m. – net 17,9 proc. apklaustų nepilnamečių). Remiantis Europos Komisijos (toliau – EK) ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) parengtoje ataskaitoje „Lietuva. Šalies sveikatos profilis 2017“, nors rūkančiųjų skaičius Lietuvoje sumažėjo, tačiau rūkančių vyrų (34 proc.) ir 15 metų berniukų (20 proc.) skaičius daug didesnis už ES vidurkį (atitinkamai, 26 ir 14 proc.). Remiantis Rūkymo socialinės ir ekonominės žalos vertinimu Lietuvoje¹, rūkymas 2003–2013 m. galėjo sąlygoti 14,8 proc. visų mirčių Lietuvoje, kasmet nusinešdamas daugiau nei 6 tūkst. gyvybių. Šis vertinimas parodė, kad 2013 m. rūkymo sukelta ekonominė našta Lietuvoje galėjo siekti beveik 953 mln. Eur arba 2,7 proc. BVP. Remiantis Higienos instituto duomenimis, 2016–2018 m. laikotarpiu stebima sergamumo su rūkymu siejamais piktybiniais navikais (trachėjos, bronchų, plaučių, lūpų, burnos ertmės, ryklės, gerklių), su rūkymu siejamomis kraujotakos ir kvėpavimo sistemų ligomis didėjimo tendencija. Remiantis PSO informacija, tabako vartojimo mažinimas, taikant kompleksines tabako kontrolės priemones, yra viena veiksmingiausių išvengiamo mirtingumo ir sergamumo mažinimo priemonių.

Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 2, 9, 9², 9³, 9¹⁰, 9¹¹, 14, 14¹, 16, 18, 25 ir 26 pakeitimo įstatymo projektu (toliau – Įstatymo projektas) siekiama:

1) patikslinti Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 (toliau – Įstatymas) nuostatas pagal atitinkamas Europos Parlamento ir Tarybos 2014 m. balandžio 3 d. direktyvos 2014/40/ES dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo ir kuria panaikinama direktyva 2001/37/EB (toliau – Tabako produktų direktyva), nuostatas ir pašalinti šiuo metu galiojančius Įstatymo ir Tabako produktų direktyvos nuostatų neatitikimus;

2) atsižvelgiant į PSO Tabako kontrolės pagrindų konvencijos (toliau – Konvencija) 6-osios, 7-osios ir 8-osios Šalių konferencijų sprendimus (COP6(9)² 4 p., COP7(11)³ 29(c) p. ir COP8(22)⁴ 5(h) p.), Konvencijos sekretoriato ekspertų misijos Lietuvoje ataskaitoje⁵ nurodytas rekomendacijas dėl Konvencijos 13 straipsnio įgyvendinimo, numatyti:

¹ <https://www.lsmuni.lt/media/dynamic/files/18418/disertacijaliutkute-gumarov.pdf>

² [http://apps.who.int/eb/fctc/PDF/cop6/FCTC_COP6\(9\)-en.pdf?ua=1](http://apps.who.int/eb/fctc/PDF/cop6/FCTC_COP6(9)-en.pdf?ua=1)

³ https://www.who.int/fctc/cop/cop7/FCTC_COP_7_11_EN.pdf?ua=1%22&ua=1

⁴ [https://www.who.int/fctc/cop/sessions/cop8/FCTC_COP8\(22\).pdf](https://www.who.int/fctc/cop/sessions/cop8/FCTC_COP8(22).pdf)

⁵ https://www.who.int/fctc/implementation/needs/Lithuania_NA_Report.pdf

- draudimą skelbti apie tabako gaminių, su tabako gaminiais susijusių gaminių (toliau – susiję gaminiai), įrenginių, skirtų šiems gaminiams vartoti, kainų sumažinimą;
- praplėsti susijusiais gaminiais ir įrenginiais, skirtais vartoti tabako gaminius ir susijusius gaminius, draudimus, kurie skatina tabako gaminių ir susijusių gaminių įsigijimą ir vartojimą (pvz., draudimą nemokamai platinti susijusius gaminius ir įrenginius, skirtus tabako gaminiams ir susijusiems gaminiams vartoti, ir (ar) jų naujus pavyzdžius; draudimą teikti nurodytus gaminius ir įrenginius, kaip loterijų, konkursų, žaidimų prizus arba kartu su jais; draudimą organizuoti žaidimus ir konkursus bei loterijas, kurie skatintų įsigyti ir (ar) vartoti nurodytus gaminius ir įrenginius);
- numatyti draudimą parduoti asmenims iki 18 metų įrenginius, skirtus vartoti tabako gaminius ir susijusius gaminius.

Minėti siūlomi pakeitimai prisidės prie Įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto siekio „mažinti Lietuvos Respublikoje tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių vartojimą, jų prieinamumą (ypač nepilnamečiams asmenims) <...>“ (kadangi susijusių gaminių, įrenginių, skirtų tabako gaminiams ir susijusiems gaminiams vartoti, įsigijimo ir (ar) vartojimo skatinimas bei tabako gaminių, susijusių gaminių ir jiems vartoti skirtų įrenginių kainų sumažinimo skelbimas tiesiogiai siejamas su tabako gaminių ir susijusių gaminių prieinamumo didinimu, vartojimo inicijavimo skatinimu, vartojimo skatinimu ir didinimu);

3) reglamentuoti nikotino neturinčių elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių sudėties ir kokybės bendruosius reikalavimus, siekiant užtikrinti tokių gaminių saugumą ir kokybę (atsižvelgiama į Konvencijos misijos Lietuvos ataskaitos rekomendaciją (31 psl.), Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pastabą bei įvertinus Latvijos, Estijos iš esmės analogišką šių gaminių kokybės ir sudėties reglamentavimą);

4) patikslinti Įstatymo 14 straipsnio 4 dalį, nurodant, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtina tvarką, taikomą fiziniams asmenims, ne tik dėl tabako gaminių laikymo ir gabenimo, bet taip pat ir dėl susijusių gaminių laikymo ir gabenimo (atsižvelgiama į Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabą). Įstatyme nustatčius teisinį pagrindą dėl susijusių gaminių laikymo ir gabenimo tvarkos, atsirastų galimybė tikslinti Fiziniams asmenims taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. 4-200 „Dėl Fiziniams asmenims taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių patvirtinimo“, nustatant analogiškus reikalavimus ne tik tabako gaminių laikymui ir gabenimui, bet ir susijusių gaminių laikymui ir gabenimui. Fiziniams asmenims taikomų susijusių gaminių laikymo ir gabenimo reikalavimų nustatymas leis užtikrinti efektyvesnę susijusių gaminių kontrolę ir užkirsti kelią neteisėtam susijusių gaminių laikymui ir gabenimui.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Kai kurios Įstatymo nuostatos yra netiksliai perkeltos pagal Tabako produktų direktyvos nuostatas, todėl siekiant panaikinti neatitikimą tarp Įstatymo ir minėtos direktyvos nuostatų, būtina užtikrinti visišką Įstatymo ir minėtos direktyvos atitikimą. Tai padaryti svarbu ir dėl to, kad pagal turimą informaciją EK artimiausiu metu planuoja atlikti patikras dėl valstybių narių nacionalinės teisės ir Tabako produktų direktyvos nuostatų atitikimo. Pagal minėtą direktyvą aktualizuojamos kai kurios Įstatyme nurodytos sąvokos, tikslinami informacinius pranešimus, tyrimų ataskaitas teiksiantys subjektai, informacijos apie pateiktus pranešimus skelbimo tvarka ir kt. Remiantis Direktyvos 23 straipsnio 2 dalimi, valstybės narės privalo užtikrinti, kad jei būtų nesilaikoma Direktyvoje nustatytų prievolių teikti pranešimus, tabako gaminiai ir susiję gaminiai nebūtų pateikiami rinkai, todėl perkeliama Direktyvą siūloma tikslinti Įstatymą ir numatyti atitinkamas kontrolės priemones (pakeičiant Įstatymo 26 straipsnio 13 dalies 1

punktą) ir ekonomines sankcijas už minėtų draudimų nesilaikymą (papildant Įstatymo 26 straipsnį 1² dalimi).

Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymu nustatomas ir susijusių gaminių reglamentavimas, bei laikantis lygiateisiškumo principo, **aktualizuojamos Įstatymo 25 straipsnio „Veiklos, susijusios su tabako gaminiais, priežiūra, atsakomybė už šio Įstatymo pažeidimus, tabako gaminių konfiskavimas ir sunaikinimas“ nuostatos**, papildant jas nuostatomis dėl veiklos, susijusios su susijusiais gaminiais, priežiūra, atsakomybe už šio Įstatymo pažeidimus, bei nuostatomis dėl susijusių gaminių konfiskavimo ir sunaikinimo.

Įstatymo 18 straipsnis numato tik su tabako gaminių įsigijimo ir (ar) vartojimo skatinimu susijusius draudimus. Tačiau šios nuostatos yra aktualios ir dėl populiarėjančių (ypač tarp jaunų asmenų) susijusių gaminių (elektroninių cigarečių). Todėl atsižvelgiant į Konvencijos 6-osios, 7-osios ir 8-osios Šalių konferencijų sprendimus (COP6(9) 4 p., COP7(11) 29(c) p. ir COP8(22) 5(h) p., Konvencijos sekretoriato ekspertų misijos Lietuvoje ataskaitoje (39 psl.) nurodytas rekomendacijas dėl Konvencijos 13 straipsnio įgyvendinimo bei siekiant Įstatymo ir Konvencijos tikslų – mažinti tabako gaminių ir susijusių gaminių prieinamumą ir vartojimą, **tampa aktualūs su šių gaminių įsigijimo ir (ar) vartojimo skatinimu susiję draudimai (įskaitant draudimus, taikomus tabako gaminiams ir susijusiems gaminiams vartoti skirtiems įrenginiams (kurie yra sudėtinė šių gaminių dalis, neatsiejama su šių gaminių vartojimu). Tarp minėtų draudimų siūloma pašalinti šiuo metu galiojančią Įstatymo spragą, leidžiančią skelbti apie tabako gaminių, susijusių gaminių, įrenginių, skirtų šiems gaminiams vartoti, kainų sumažinimą** (šia spraga šiuo metu aktyviai naudojasi prekybininkai ir tai netgi buvo užfiksuota Konvencijos misijos Lietuvoje ekspertų ataskaitoje pateikiant prekybos vietos nuotrauką). Kainų sumažinimo skelbimas, kuriuo sudaromas įspūdis apie suteikiamą ekonominę naudą vartotojui, yra traktuojamas kaip pardavimų ir vartojimą skatinanti priemonė, kurios apribojimas rekomenduojamas Konvencijos.

Projektu taip pat pašalinama draudimo parduoti asmenims iki 18 metų įrenginius, skirtus tabako gaminiams ir susijusiems gaminiams vartoti, nebuvimo spraga (pagal galiojančią Įstatymą asmenys iki 18 metų turi teisę įsigyti tokius įrenginius, skirtus vartoti tabako gaminius ir susijusius gaminius (elektronines cigaretes), kurie pagal Įstatymą yra uždrausti asmenims iki 18 metų parduoti, vartoti ir turėti).

Atsižvelgiant į pagal Tabako produktų direktyvą patikslintą elektroninių cigarečių sąvoką (apima ir nikotino neturinčias elektronines cigaretes), **būtina reglamentuoti nikotino neturinčių elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių sudėties ir kokybės bendruosius reikalavimus**, siekiant užtikrinti tokių gaminių saugumą ir kokybę (atsižvelgiama į Konvencijos misijos Lietuvoje ataskaitos rekomendaciją (31 psl.), Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos pastabą bei įvertinus Latvijos, Estijos iš esmės analogišką šių gaminių kokybės ir sudėties reglamentavimą).

Galiojančios Fiziniam asmenims taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. gegužės 26 d. įsakymu Nr. 4-200 „Dėl Fiziniam asmenims taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių patvirtinimo“, nustato reikalavimus tik tabako gaminių atžvilgiu. Tačiau atsižvelgiant į susijusių gaminių Lietuvoje sparčiai besiplečiančią rinką, **tampa aktualu reglamentuoti fiziniams asmenims taikomų susijusių gaminių gabenimo ir laikymo reikalavimus**. Patikslinus Įstatymo 14 straipsnio 4 dalį nurodant, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija tvirtinta tvarka, taikomą fiziniams asmenims, ne tik dėl tabako gaminių laikymo ir gabenimo, bet taip pat ir dėl susijusių gaminių laikymo ir gabenimo (atsižvelgiama į Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos pastabą), Įstatyme atsirastų teisinis pagrindas tikslinti minėtas taisykles, nustatant analogiškus reikalavimus ne tik tabako gaminių laikymui ir gabenimui, bet ir susijusių gaminių laikymui ir gabenimui.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Įstatymo nuostatų tikslinimas pagal Tabako produktų direktyvos nuostatas prisidės prie ES ir nacionalinės teisės suderinimo, efektyvesnės tabako kontrolės, siekiant užtikrinti tabako gaminių

ir susijusių gaminių saugumą ir kokybę, taip pat dėl optimizuojamų ūkio subjektų informacinių įsipareigojimų vykdymo procesų sumažės administracinė našta ūkio subjektams (žr. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitą).

Siūlomas Įstatymo 18 straipsnio nustatytų draudimų dėl tabako gaminių įsigijimo ir (ar) vartojimo skatinimo praplėtimas susijusiais gaminiiais ir įrenginiais, skirtais tabako gaminiams ir susijusiems gaminiams vartoti, neabejotinai prisidės prie Įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje įtvirtinto siekio „mažinti Lietuvos Respublikoje tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių vartojimą, jų prieinamumą (ypač nepilnamečiams asmenims) <...>“, kadangi skatinant įsigyti susijusius gaminius ir įrenginius, skirtus tabako gaminiams ir susijusiems gaminiams vartoti įvairiais būdais (*inter alia* ir skelbiant apie sumažintas jų kainas) yra didinamas tabako gaminių ir susijusių gaminių prieinamumas (ypač nepilnamečiams, kurie yra itin paveikūs rinkodaros priemonėms), skatinamas jų vartojimas, vartojimo inicijavimas (pvz., per nemokamai platinamus gaminius ir įrenginius jiems vartoti ir (ar) jų naujus pavyzdžius).

Pakeitus Įstatymo 16 straipsnį bus pašalinta draudimo parduoti asmenims iki 18 metų įrenginius, skirtus tabako gaminiams ir susijusiems gaminiams vartoti, nebuvimo spraga ir teisinis neatitikimas, nes pagal Įstatymą asmenims iki 18 metų draudžiama vartoti, parduoti ir turėti tabako ir susijusius gaminius.

Nikotino neturinčių elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių sudėties ir kokybės bendrųjų reikalavimų nustatymas yra būtina sąlyga tokių gaminių kontrolei vykdyti, saugumui ir kokybei užtikrinti.

Fiziniais asmenims taikomų susijusių gaminių laikymo ir gabenimo reikalavimų nustatymas leis užtikrinti efektyvesnę susijusių gaminių kontrolę ir užkirsti kelią neteisėtam fizinių asmenų susijusių gaminių laikymui ir gabenimui.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Įstatymo projektu siekiama geresnio tabako kontrolės reglamentavimo apsaugant svarbius visuomenės interesus – asmens ir visuomenės sveikatą, tai yra ypač aktualu nepalankios Lietuvos gyventojų rūkymo paplitimo bei su rūkymu susijusio sergamumo ir mirtingumo statistikos kontekste. Įstatymo projektu taip pat siekiama apsaugoti vartotojų teises užtikrinant Lietuvos rinkoje esančių tabako gaminių ir susijusių gaminių kokybę ir saugumą. Įstatymo projektu siekiama užtikrinti tinkamą ir visišką Tabako produktų direktyvos nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę. Vertinant siūlomo teisinio reguliavimo poveikį svarbu pažymėti, kad siekiama reglamentuoti sveikatai itin žalingo produkto (PSO skelbia, kad tabakas yra produktas, kuris nužudo pusę savo vartotojų) rinkodarą. Dėl rūkymo sukeltų ligų valstybė patiria didelę naštą. Remiantis Rūkymo socialinės ir ekonominės žalos vertinimu Lietuvoje⁶, rūkymas 2003–2013 m. galėjo sąlygoti 14,8 proc. visų mirčių Lietuvoje, kasmet nusinešdamas daugiau nei 6 tūkst. gyvybių; 2013 m. rūkymo sukelta ekonominė našta Lietuvoje (2013 m.) siekė beveik 953 mln. Eur arba 2,7 proc. BVP; 2006–2013 m. rūkymo sukulto netekto darbingumo dalis nuo visų nustatytų nedarbingumo arba dalinio darbingumo atvejų sudarė 9,8 proc.; rūkymo sukeltų sveikatos priežiūros paslaugų kaštai nulėmė 3,5 proc. viso 2013 m. PSDF biudžeto; rūkymo sukeltų socialinės apsaugos paslaugų kaštai, apimantys išmokėtas ligos išmokas ir šalpos neįgalumo pensijas, sudarė 0,5 proc. visų 2013 m. „Sodros“ biudžeto išlaidų.

Numatoma, kad Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai nesukels verslui didelės naštos (nėra draudžiamas gaminių ir įrenginių tiekimas į rinką, bet nustatomi tik tam tikri jų prekybos reikalavimai ir apribojimai, susiję su gaminių ir įrenginių jiems vartoti pardavimų skatinimu, tam tikrų gaminių kokybės ir sudėties reikalavimai). Svarbu pažymėti, kad siūlomo teisinio reguliavimo (dėl nikotino neturinčių elektroninių cigarečių ir jų pildyklių) įsigaliojimui yra numatytas pereinamasis laikotarpis, per kurį ūkio subjektai galės tinkamai pasiruošti ir atitinkamai prisitaikyti prie teisinio reguliavimo. Be to, pažymėtina kad Įstatymo projektu siūlomu teisiniu reguliavimu dėl informacinių prievolių sumažinimo bus sumažinta administracinė našta verslui (žr. Administracinės

⁶ <https://www.lsmuni.lt/media/dynamic/files/18418/disertacijaliutkute-gumarov.pdf>

naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitą). Įstatymo projekto siūlomi Įstatymo 9², 14, 25 straipsnių pakeitimai turės teigiamą poveikį įvairių gaminių reglamentavimo sąlygų lygiateisiškumo ir konkurencijos aspektais. Svarbu suprasti, kad tabako kontrolės priemonės yra orientuotos į žmonių sveikatos ir produktyvumo išsaugojimą, o tai teigiamai veikia verslo aplinką, šalies ekonomiką ir gerovę. Be to, kaip nurodo PSO, tabako kontrolės priemonės ir rūkymo paplitimo mažinimas turi teigiamą poveikį aplinkai (dėl tabako gaminių ir susijusių gaminių emisijų, sukeliamos oro taršos, tabako gaminių atliekų (pvz., nuorūkų), aplinkoje besikaupiančių sunkiųjų metalų ir kitų toksinų mažinimo). Be to, tabako kontrolė yra svarbi Jungtinių Tautų darnaus vystymo darbotvarkės tikslams pasiekti⁷ (rūkymas yra siejamas su 6 darnaus vystymosi tikslais).

Priėmus Įstatymo projektą neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Objektyvių duomenų, patvirtinančių Įstatymo projekte numatytų priemonių neigiamą įtaką kriminogeninei situacijai ir korupcijai, nėra. Priešingai, Įstatymo projekto siūlomi pakeitimai dėl fiziniams asmenims taikomų susijusių gaminių laikymo ir gabenimo reikalavimų nustatymo leis užtikrinti efektyvesnę susijusių gaminių kontrolę ir užkirsti kelią neteisėtam susijusių gaminių laikymui ir gabenimui. Įstatymo projekto nuostatos dėl veiklos, susijusios su susijusiais gaminiais, priežiūra, atsakomybe už šio Įstatymo pažeidimus, dėl susijusių gaminių konfiskavimo ir sunaikinimo irgi turės teigiamą poveikį kriminogeninės situacijos valdymui.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Įstatymo „tabako gaminių ir (ar) susijusių gaminių importuotojo“ sąvoka papildoma juridinio asmens padaliniu, suteikiant tokią teisinę formą turinčiam užsienio subjektui teisę užsiimti ūkine veikla.

Labai mažoms, mažoms ir vidutinėms įmonėms, apibrėžtoms Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme, nustatoma išimtis teikti Įstatymo 9 straipsnio 8 dalyje nurodytų tyrimų ataskaitas (dėl į prioritetinį sąrašą įtrauktų priedų), jei kitas gamintojas ar importuotojas parengia ataskaitą dėl to priedo.

Tabako gaminių gamintojams ir (ar) importuotojams mažinama administracinė našta, kad pagal Tabako produktų direktyvos 23 straipsnio 1 dalyje numatytas „šaltinio pirmumo“ taisyklės informaciją apie tabako gaminių sudedamąsias dalis ir išsiskiriančias medžiagas teikia arba gamintojas, arba importuotojas (panaikinama prievolė teikti gamintojui ir importuotojui).

Minėti siūlomi pakeitimai, kurie perkelti iš Tabako produktų direktyvos, turės teigiamą poveikį verslo sąlygoms.

Numatoma, kad Įstatymo projektu siūlomi pakeitimai nesukels verslui didelės naštos (nėra draudžiamas gaminių ir įrenginių tiekimas į rinką, bet nustatomi tik tam tikri jų kokybės ir sudėties, prekybos reikalavimai bei apribojimai, susiję su gaminių ir įrenginių jiems vartoti pardavimų skatinimu, įskaitant ir draudimą skelbti apie tabako ir susijusių gaminių bei įrenginių jiems vartoti kainų sumažinimą). Svarbu pažymėti, kad siūlomo teisinio reguliavimo (dėl nikotino neturinčių elektroninių cigarečių ir jų pildyklių sudėties ir kokybės bendrųjų reikalavimų reglamentavimo, kurio būtinumui pritarė Lietuvos pramonininkų konfederacija) įsigaliojimui yra numatytas pereinamasis laikotarpis, per kurį ūkio subjektai galės tinkamai pasiruošti ir atitinkamai prisitaikyti prie teisinio reguliavimo. Be to, pažymėtina, kad Įstatymo projektu siūlomu teisiniu reguliavimu dėl informacinių prievolių sumažinimo bus sumažinta administracinė našta verslui (žr. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitą). Svarbu suprasti, kad tabako kontrolės priemonės yra orientuotos į žmonių sveikatos ir produktyvumo išsaugojimą, o tai teigiamai veikia verslo aplinką, šalies ekonomiką ir gerovę.

⁷ http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0020/340193/TOBACCO-CONTROL-AND-THE-SUSTAINABLE-DEVELOPMENT-GOALS_Edited.pdf?ua=1

8. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus Įstatymo projektą, reikės pakeisti Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. gegužės 26 d. įsakymą Nr. 4-200 „Dėl Fiziniams asmenims taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių patvirtinimo“.

Šiuo metu Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje TAIS užregistruoti keli Įstatymo pakeitimo projektai (Nr. XIIIP-3666, XIIIP-3849, XIIIP-3903), kuriais siekiama reglamentuoti skirtingus tabako kontrolės aspektus. Jei bus priimtas Įstatymo projektas ir minėti projektai, turės būti atsižvelgta į šių projektų siūlomus atitinkamų straipsnių pakeitimus (pažymėtina, kad Įstatymo projektu ir minėtais TAIS užregistruotais projektais siekiama pakeisti kai kurios tuos pačius Įstatymo straipsnius, bet skirtingais aspektais, todėl siūlomi pakeitimai tarpusavyje neprieštarauja, bet kartu leis užtikrinti efektyvesnę tabako kontrolę).

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų. Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai suderinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Teikiamas Įstatymo projektas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei neprieštarauja. Įstatymo projektu kaip tik siekiama užtikrinti tinkamą ir visišką Tabako produktų direktyvos nuostatų perkėlimą į nacionalinę teisę.

11. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Patvirtinus Įstatymo projektą, turės būti patvirtintas Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2004 m. gegužės 26 d. įsakymo Nr. 4-200 „Dėl Fiziniams asmenims taikomų alkoholio produktų ir tabako gaminių gabenimo ir laikymo Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklių patvirtinimo“ pakeitimas.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų nereikės, tiesiogiai lėšų nebus sutaupyta.

13. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje TAIS.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai: „tabakas“, „tabako gaminiai“, „susiję gaminiai“, „įrenginiai, skirti tabako gaminiams ir susijusiems gaminiams vartoti“, „elektroninė cigaretė“, „elektroninių cigarečių pildyklė“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

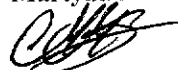
Įstatymo projektas bus notifikuojamas EK ir Pasaulio prekybos organizacijai Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka.

Lietuvos Respublikos
Sveikatos apsaugos ministras

Aurelijus Veryga

2020-03-04

Teisės skyriaus
vedėja
Martyna Mickė

2020-03-04

Dokumentų valdymo ir
asmenų priėmimo skyriaus
vyriausioji specialistė

Rasa Sinkevičiūtė

2020-03-04